ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VARSTVU PRED POŽAROM

PREDLOG

EVA: 2026-1911-0025

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje predloga zakona

Področje varstva pred požarom v Republiki Sloveniji ureja Zakon o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11, 83/12, 61/17 – GZ, 189/20 – ZFRO in 43/22; v nadaljnjem besedilu: ZVPoz), ki določa sistem varstva pred požarom, pristojnosti posameznih nosilcev, preventivne in operativne ukrepe ter pogoje za zagotavljanje požarne varnosti ljudi, živali, premoženja in okolja. Sistem varstva pred požarom je vzpostavljen in deluje učinkovito, pri čemer se zakon vsebinsko dopolnjuje skladno z razvojem stroke, tehnološkim napredkom in spremembami na področju graditve objektov.

Od sprejetja uradnega prečiščenega besedila leta 2007 je bil ZVPoz večkrat noveliran, predvsem zaradi uskladitve z drugimi sistemskimi predpisi in prilagoditve novim razmeram. Kljub temu veljavna ureditev ne ureja dovolj jasno nekaterih posegov na obstoječih objektih, ki sicer ne zahtevajo gradbenega dovoljenja, lahko pa vplivajo na izpolnjevanje bistvene zahteve varnosti pred požarom.

V zadnjih letih se zaradi pospešene elektrifikacije prometa izrazito povečuje število električnih vozil in potreba po vzpostavitvi polnilne infrastrukture, zlasti v večstanovanjskih stavbah. Pri izvedbi polnilnih mest pogosto nastanejo posegi v elektroinštalacije oziroma druge tehnične sisteme objekta, ki lahko vplivajo na požarno varnost. Veljavni ZVPoz ne določa izrecne pravne podlage za presojo in izvajanje požarnovarnostnih ukrepov pri tovrstnih posegih, zato se v praksi pojavljajo različne razlage glede obveznosti investitorjev, projektantov, izvajalcev in pristojnih organov.

Predlagana novela zato dopolnjuje 23. člen ZVPoz tako, da se obveznost zagotavljanja bistvene zahteve varnosti pred požarom izrecno razširi tudi na vzdrževalna dela, spremembe namembnosti in druge posege, za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno, vendar lahko vplivajo na požarno varnost objekta. S tem se zagotavlja ustrezna pravna podlaga za varno umeščanje polnilnih mest za električna vozila v večstanovanjske stavbe in za izvajanje drugih primerljivih posegov.

Predlagana ureditev ne spreminja temeljnega koncepta sistema varstva pred požarom, temveč ga nadgrajuje in prilagaja tehnološkemu razvoju ter sodobnim potrebam družbe. Cilj spremembe je zagotoviti enotno uporabo predpisov, višjo raven požarne varnosti, večjo pravno varnost vseh udeležencev ter hkrati omogočiti razvoj infrastrukture za polnjenje električnih vozil v skladu z zahtevami varstva pred požarom.

Ugotovitve Inšpektorata RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami kažejo, da sedanja praksa pri umeščanju polnilnic v garaže večstanovanjskih stavb lahko prispeva k zmanjševanju požarne varnosti, zato je zakonska ureditev nujna.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predlagane novele ZVPoz je dopolniti veljavno ureditev na način, da se zagotovi ustrezna raven požarne varnosti tudi pri vzdrževalnih delih, spremembah namembnosti in drugih posegih v obstoječe objekte, ki ne zahtevajo gradbenega dovoljenja, lahko pa vplivajo na izpolnjevanje bistvene zahteve varnosti pred požarom. Poseben poudarek je namenjen zagotavljanju varnega umeščanja polnilnih mest za električna vozila v večstanovanjske stavbe, ob hkratnem zagotavljanju pravne jasnosti in enotne uporabe predpisov.

S predlogom zakona se zasleduje cilj, da se prepreči oziroma zmanjša število požarov v obstoječih večstanovanjskih objektih, katerih vzrok je neustrezen poseg v električne instalacije.

2.2 Načela

Temeljnih načel, na katerih je zasnovan in vzpostavljen sistem varstva pred požarom, predlagana sprememba ne spreminja. Z Zakonom o varstvu pred požarom se uresničujejo načelo celovitosti, načelo zaščite, načelo zaščite sosedovega premoženja, načelo odgovornosti, načelo preventive, načelo spodbujanja in načelo javnosti. Iz določb zakona izhaja, da ima vsak pravico do varstva pred požarom.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona dopolnjuje ureditev, ki se nanaša na izpolnjevanje bistvene zahteve varnosti pred požarom, določene s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Dopolnitev se nanaša na vzdrževalna dela, spremembo namembnosti ali druge posege, za katere investitor ne potrebuje gradbenega dovoljenja, lahko pa vplivajo na izpolnjevanje bistvene zahteve varnosti pred požarom.

Za navedene primere se določa obveznost izdelave strokovne presoje požarne varnosti, s katero se preveri, ali bo objekt tudi po izvedenem posegu še naprej izpolnjeval bistveno zahtevo varnosti pred požarom. Strokovno presojo izdela pooblaščeni inženir s področja požarne varnosti.

Predlagana ureditev se uporablja tudi v primerih, ko se obstoječa stavba prilagodi novemu načinu uporabe ali opremi z napravami oziroma sistemi, ki povečujejo požarno tveganje in pri njenem prvotnem načrtovanju niso bili predvideni. Tak primer je zlasti izvedba polnilnih mest za električna vozila v večstanovanjskih stavbah. Namen predlagane rešitve je zagotoviti, da se tudi pri takšnih posegih ohrani ustrezna raven požarne varnosti ter prepreči povečanje požarnega tveganja za uporabnike objekta in okolico.

Predlagana rešitev prispeva k večji pravni jasnosti, enotnejši uporabi predpisov in učinkovitejšemu zagotavljanju požarne varnosti, ne da bi posegala v temeljni koncept veljavne ureditve varstva pred požarom.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlog nima posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Zagotovitev finančnih sredstev v sprejetem državnem proračunu ni potrebna.

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

5.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Drugi pravni sistemi niso bili predmet proučevanja.

5.2 Prikaz ureditve v pravnem redu Evropske unije

Predlog ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

5.3 Prikaz ureditve v posameznih državah članicah Evropske unije

Nemčija

V Nemčiji je zakonodajna pristojnost razdeljena med zvezno državo in zvezne dežele. Splošne zahteve glede graditve objektov določa zvezna zakonodaja, medtem ko so varstvo pred požarom, organizacija gasilstva in izvajanje požarnovarnostnih ukrepov v pristojnosti dežel. Zahteve varstva pred požarom so vključene v gradbene predpise ter druge predpise s področja varnosti in zdravja.

Pri posegih v objekte se izpolnjevanje zahtev varstva pred požarom praviloma dokazuje s požarnim konceptom oziroma dokazilom o požarni varnosti, ki ga izdela ustrezno usposobljen strokovnjak. Za objekte z večjim požarnim tveganjem so predpisani tudi dodatni ukrepi, kot so ustrezna oskrba z vodo za gašenje, sistemi za odkrivanje in javljanje požara ter redni požarni pregledi.

Nemška ureditev temelji na načelu, da je treba ob vsakem posegu, ki lahko vpliva na požarno varnost objekta, preveriti izpolnjevanje požarnovarnostnih zahtev in po potrebi določiti dodatne zaščitne ukrepe. Takšen pristop je primerljiv s predlagano dopolnitvijo slovenskega Zakona o varstvu pred požarom, ki uvaja obveznost izdelave strokovne presoje požarne varnosti tudi za določene posege, za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno, lahko pa vplivajo na požarno varnost objekta.

Hrvaška

Na Hrvaškem področje varstva pred požarom ureja Zakon o varstvu pred požarom (NN 92/10), na njegovi podlagi pa je sprejetih več podzakonskih predpisov, ki urejajo požarnovarnostne zahteve pri gradnji objektov, hidrantna omrežja, gasilne aparate, stabilne sisteme za gašenje ter postopke preverjanja požarnovarnostnih rešitev v projektni dokumentaciji.

Pri gradnji in rekonstrukciji objektov se izpolnjevanje požarnovarnostnih zahtev preverja že v fazi projektiranja, za posamezne tehnične sisteme pa so predpisani redni pregledi in preverjanje njihove brezhibnosti. Posebna pozornost je namenjena tudi sistemom za odkrivanje in javljanje požara, ki morajo biti pri določenih objektih povezani s pristojno gasilsko enoto, kadar ni zagotovljena stalna prisotnost usposobljenega osebja.

Hrvaška ureditev, podobno kot predlagana novela slovenskega Zakona o varstvu pred požarom, temelji na zagotavljanju ustrezne ravni požarne varnosti pri gradnji, rekonstrukciji in uporabi objektov ter na preverjanju izpolnjevanja požarnovarnostnih zahtev pri posegih, ki lahko vplivajo na požarno varnost objekta.

Avstrija

Požarna varnost v večstanovanjskih stavbah v Avstriji je zaradi prenove starejšega stavbnega fonda, vgradnje polnilnic za električna vozila, dodajanja novih električnih priključkov ter nameščanja fotonapetostnih sistemov in baterijskih polnilnikov vedno bolj pomembna.

Izpostaviti je potrebno, da v Avstriji ni enega samega predpisa, ki bi enotno urejal vse te posege. Gradbena zakonodaja je v pristojnosti zveznih dežel. Osrednjo tehnično podlago predstavljajo smernice Avstrijskega inštituta za gradbeno tehniko (OIB), ki se uveljavljajo v predpisih posameznih dežel. Pri vsakem projektu je potrebno preveriti kraj stavbe, njeno starost, višino, vrsto garaže in obseg posega. Za obstoječe večstanovanjske zgradbe je pomembno razlikovati med spremembami gradbenih in požarno-varstvenih zahtev, pravico do vgradnje novih naprav ter obveznostmi ob energetski prenovi.

Vgradnja električnih polnilnic v obstoječo večstanovanjsko stavbo ni zgolj montaža naprave ob parkirnem mestu, temveč je potrebno obravnavati celoten sistem, in sicer od priključne moči stavbe do trase kablov in požarne zaščite prebojev. Konkretne zahteve so odvisne od vrste garaže, veljavnih predpisov in obstoječe požarne zasnove. Pri naknadni vgradnji polnilnice je potrebno poleg požarne varnosti upoštevati tudi avstrijski zakon o etažni lastnini.

Pri posegih ni dovolj upoštevati samo predpisov za novo napravo. Preveriti je treba tudi, ali poseg vpliva na že odobreno požarno varnost zasnove celotne stavbe. Smernica OIB 2 izrecno dopušča odstopanja le pod pogoji, ki jih določajo deželni predpisi, ob dokazovanju enakovredne zaščite požarne varnosti.

6. Presoja posledic

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog nima administrativnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

Predlog nima posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Seznanjanje ciljnih skupin (pooblaščeni izdelovalci požarnih presoj, projektanti, podjetja, ki se ukvarjajo s postavitvijo električnih polnilnic, upravniki večstanovanjskih stavb, lastniki poslovnih in industrijskih objektov ter splošna javnost) bo izvedeno takoj po sprejetju novele zakona preko uradne spletne strani ministrstva ter s predstavitvenimi dogodki.

Uspešnost obveščanja javnosti se bo preverjala skozi število udeležencev na predstavitvenih dogodkih, deležem pravilno pripravljenih presoj že v prvih mesecih izvajanja.

7. Prikaz sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predmet sodelovanja z javnostjo.

Datum objave na portalu eDemokracija:
Ni podatka.

Na gradivo niso bila podana mnenja, predlogi in pripombe.

8. Zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona

Pri pripravi predpisa ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- mag. Valentin Hajdinjak, minister za obrambo,
- dr. Vida Čadonič Špelič, državna sekretarka na Ministrstvu za obrambo,
- Srečko Šestan, v. d. generalnega direktorja Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred požarom

1. člen

V Zakonu o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11, 83/12, 61/17 – GZ, 189/20 – ZFRO in 43/22) se v 23. členu v tretjem odstavku za besedo »rekonstrukciji« dodata vejica in besedilo: »manjši rekonstrukciji«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) V ali na obstoječih objektih, za katere je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje, se lahko sončne elektrarne in druge naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ter električne polnilnice in električni priključki za polnjenje električnih vozil vgradijo, namestijo oziroma izvedejo na podlagi predhodne strokovne presoje požarne varnosti, ki jo izdela pooblaščeni inženir s področja požarne varnosti.«.

Za četrtim odstavkom se dodata nova, peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Določba prejšnjega odstavka se ne uporablja za enostanovanjske in dvostanovanjske stavbe.

(6) S strokovno presojo požarne varnosti iz četrtega odstavka tega člena se dokaže, da se zaradi posegov iz četrtega odstavka tega člena ob izvedbi ukrepov, določenih v strokovni presoji, raven požarne varnosti objekta ne bo zmanjšala. V strokovni presoji se najmanj prikaže stanje objekta pred izvedbo posega, opišejo in prikažejo predvidene spremembe ter določijo potrebni ukrepi, s katerimi se zagotovi, da se raven požarne varnosti objekta ne bo zmanjšala. Sestavni del strokovne presoje je tudi potrdilo o ustreznosti obstoječe nizkonapetostne električne inštalacije.«.

Dosedanji peti odstavek postane sedmi odstavek.

KONČNA DOLOČBA

2. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:
Z dopolnitvijo tretjega odstavka se izrecno določa, da se požarna varnost objekta ne sme zmanjšati tudi ob manjši rekonstrukciji, kot jo opredeljuje Gradbeni zakon (GZ-1). Za izvedbo manjše rekonstrukcije pridobitev gradbenega dovoljenja ni potrebna, vendar lahko posegi, ki se izvajajo v njenem okviru, vplivajo na požarno varnost objekta. Z dopolnitvijo se zato zagotavlja, da obveznost ohranjanja ravni požarne varnosti izrecno zajema tudi to vrsto posegov.

S spremembo četrtega odstavka se opušča sklicevanje na predpise o energetski infrastrukturi ter natančneje urejajo obveznost izdelave predhodne strokovne presoje požarne varnosti, njen čas izdelave in njen izdelovalec. Obveznost izdelave presoje se poleg vgradnje oziroma namestitve sončnih elektrarn in drugih naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov razširja tudi na vgradnjo oziroma namestitev električnih polnilnic in izvedbo električnih priključkov za polnjenje električnih vozil. Določba zajema posege v obstoječih objektih in na njih, za katere je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje oziroma se v skladu z gradbeno zakonodajo šteje, da ga imajo.

Navedeni posegi lahko vplivajo na požarno varnost objekta tudi takrat, ko zanje po gradbeni zakonodaji ni predpisana pridobitev gradbenega dovoljenja. Namen predhodne strokovne presoje je pred izvedbo posega ugotoviti njegove vplive na požarno varnost in določiti potrebne ukrepe za ohranitev njene ravni. Po predlagani določbi presojo izdela pooblaščeni inženir s področja požarne varnosti, katerega poklicne naloge opredeljuje Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti (ZAID).

Predlagana ureditev dopolnjuje zahteve glede zagotavljanja požarne varnosti pri graditvi objektov. Pri novogradnjah in rekonstrukcijah, za katere je predpisana pridobitev gradbenega dovoljenja, se izpolnjevanje teh zahtev obravnava že v okviru projektiranja in gradnje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov in požarno varnost.

Z novim petim odstavkom se določa izjema za enostanovanjske in dvostanovanjske stavbe. Za posege v teh stavbah in na njih se ne zahteva izdelava strokovne presoje požarne varnosti po četrtem odstavku tega člena, posledično pa tudi ne predložitev potrdila, ki je njen sestavni del. Izjema se nanaša na obveznosti po tej določbi in ne odpravlja drugih predpisanih zahtev za zagotavljanje požarne in električne varnosti.

Z novim šestim odstavkom se določa minimalna vsebina strokovne presoje požarne varnosti. V presoji se prikaže stanje objekta pred izvedbo posega, opišejo in prikažejo predvidene spremembe ter določijo potrebni ukrepi. S presojo se dokaže, da se zaradi predvidenih posegov ob izvedbi določenih ukrepov raven požarne varnosti objekta ne bo zmanjšala. Njen sestavni del je tudi potrdilo o ustreznosti obstoječe nizkonapetostne električne inštalacije, ki se nanaša na stanje pred izvedbo posega.

Zaradi dodanih odstavkov dosedanji peti odstavek postane sedmi odstavek.

K 2. členu:
Določen je petnajstdnevni rok za uveljavitev predloga zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o varstvu pred požarom
(Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11, 83/12, 61/17 – GZ, 189/20 – ZFRO in 43/22)

23. člen

(graditev objektov)

(1) Pri graditvi objektov morajo biti izpolnjene zahteve za varnost pred požarom, določene s predpisi o graditvi objektov.

(2) Vgrajeni gradbeni proizvodi in materiali, instalacije, napeljave, naprave, oprema in sistemi morajo izpolnjevati zahteve za varnost pred požarom v skladu s predpisi iz prejšnjega odstavka, predpisi o gradbenih proizvodih in predpisi o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

(3) Ob rekonstrukciji in vzdrževanju objektov se požarna varnost objektov ne sme zmanjšati.

(4) Sončne elektrarne in druge naprave, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov, se lahko v skladu s predpisi o energetski infrastrukturi montira ali vgradi na objekte po predhodni strokovni presoji, s katero se dokaže, da se zaradi take energetske naprave požarna varnost objekta ne bo zmanjšala.

(5) Poti in površine, namenjene intervencijskim vozilom, morajo biti označene in urejene v skladu s predpisi.

V. PREDLOG ZA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA PO NUJNEM ALI SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga, da se Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred požarom (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) obravnava po skrajšanem postopku v skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24), saj vsebuje manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona.

Predlog obravnave po skrajšanem postopku utemeljujemo z dejstvom, da gre za omejen obseg sprememb, ki ne zahtevajo celovite prenove zakona, obenem pa je treba zaradi zagotavljanja ustrezne ravni požarne varnosti predlagane rešitve čim prej vključiti v veljavno ureditev.

VI. PRILOGE

Priloge niso priložene.